

POSUDEK

diplomové práce Marie Klusové „Opatření státu zasahující do výkonu rodičovských práv.“

Předložená diplomová práce obsahuje 55 stran výkladového textu. Kromě toho je k práci připojeno celkem 11 příloh, ilustrujících některé problematiky v práci uváděné. Přílohy většinou uvádějí různá statistická data, event. praktické přehledy. Autorka připojila též obsáhlý seznam literatury, v němž uvádí jednak řadu monografií, pozoruhodný je výčet časopiseckých článků (dvě stránky), dále pak čerpala prameny i z internetových stránek, některé též ze zahraniční literatury. Diplomantka uváděné prameny, a to je důležité, důkladně využila. O tom svědčí nejen text práce, ale zejména důkladný poznámkový aparát, kterým svůj výklad opatřila (celkem 98 poznámek a odkazů).

Po přečtení práce (i v průběhu konzultací, které jsem s diplomantkou absolvovala) jsem nabyla dojmu, že autorka je pro zkoumané téma plně zaujatá a proto podává nejen inventář problematiky, ale též její hodnocení a východiska.

Práce je (kromě úvodu a závěru) rozčleněna do čtyř částí, které jsou pak dále uspořádány do jednotlivých kapitol. Tento systematický přístup přispívá k přehlednosti práce a umožnil v mnohém autorčinu snahu projevit i některé teoretické myšlenky, které zkoumané téma vyvolává.

Již první část je pojata zásadním, zobecňujícím způsobem („Právní základ pro intervenci státních orgánů do rodičovských práv a interpretace právních norem“). V této části oceňuji kapitolu pojednávající o judikatuře Evropského soudu pro lidská práva.

Další části jsou věnovány výkladu veřejnoprávní problematiky – zejména působení OSPOD – dle autorky nedostatečnému a neefektivnímu. Pro svá kritická tvrzení uvádí řadu příkladů a zejména též srovnání se stavem v zahraničí – jiná organizace a právní úprava sociálních služeb a z toho vyplývající modernější a efektivnější metody práce s rodiči a dětmi, směřující k intenzivní ochraně nejlepšího zájmu dítěte.

Autorka též uvádí své kritické a srovnávací poznatky k financování sociálně - právní ochrany (zejména v souvislosti poskytování prostředků obcemi).

K této části bych měla ještě řadu konkrétních připomínek, které však přesahují rámec tohoto posudku. Zaujala mne myšlenka autorky stanovit pro soudní jednání lhůty – osobně si

myslím, že je velkou otázkou, zda by se skutečně rozhodování zkvalitnilo? Důvody nedobrého stavu rozhodování v opatrovnických věcech vidím spíše v obsazování soudů. Ke str. 42 druhý odstavec – mám za to, že jde o poněkud zjednodušený pohled. Co se týče slovenských poměrů, ty jsou v jistém ohledu, pokud jde o množství dětí žijících v téměř (v moderní Evropě) nesrovnatelných poměrech značně odlišné. Tam totiž tyto děti nejsou sociálně podpořeny vůbec. Ke str. 44 poslední věta –takto to přece nelze říci – platnost předběžného opatření nikdo neprodlužuje, je platné jen tři měsíce, pokud není zahájeno řádné řízení, zaniká!

Část čtvrtou autorka nazvala „Vybrané aspekty umístění dítěte do náhradní péče“. Z této části, resp. jejích kapitol vyplývá kritický postoj k současné úpravě náhradní rodinné péče v naší republice a autorka se připojuje k dalšímu novému organizování pěstounské péče. Neuvádí však, jak by – zejména v oblasti soukromoprávní byla tato forma řešena? Účastnil by se svým rozhodováním soud.

Můj osobní názor je, že soukromoprávní problematiku nelze „rozpustit“ mezi administrativní orgány a event. pověřené osoby?

Poněkud postrádám hodnocení výsledků více jak třiceti let působení předpisů o pěstounské péči (bývalý speciální zákon) a další pozdější úprava. Znamenal pro mnoho lidských bytostí podstatné zlepšení kvality jejich života (pro děti i pěstouny). Zajímalo by mě, zda zavedení profesionální pěstounské péče znamená opuštění principu navázání citového pouta mezi dítětem a pěstounem?

Ještě jeden dotaz: nesetkala se autorka s nějakou zahraniční studií, která by vyjádřila podíl dětí, nesoucích následky špatné výchovy v rodině a dětí, které vyrostly v náhradní výchově (zejména ústavní)? Je mnoho rodin (jen odhaduji z praxe), tzv. řádných, které taktéž vychovávají citově ploché, násilné, společensky nepřizpůsobivé jedince, aniž by si takové rodiny kdokoli všimnul.

Připomínám to proto, že současná rodina se podstatně mění, a to téměř po celé Evropě. Stává se útvarem nestabilním, někdy téměř amorfním. Rodinu dnes nelze již idealizovat bez dalšího. Samozřejmě že tím není řečeno, že péči o děti v kolektivních zařízeních by vůbec bylo možno idealizovat.

Někdy se jeví základní rozpor v tom, že rodina je, pokud jde o její vnitřní život, zásadně soukromý útvar. Dítě je pak subjektem k němuž směřují povinnosti chránit ho, pokud je mu ubližováno (kýmkoli). Nikdo nemá předem danou výsadu, že by nemohl ublížit tak či onak dítěti. Žádná fyzická osoba, žádný orgán, systém, organizace.

Je třeba hledat míru spolupráce, odpovědnosti za tvorbu a dodržování dobré právní úpravy. Tolik si myslím, že by též mělo být určeno.

Autorka podala výborný výkon při napsání své diplomové práce, kterou hodnotím naprosto kladně, i proto, že pracovala tvůrčím způsobem, tam kde si to zvolené téma vyžadovalo.

Proto předloženou práci doporučuji k ústní obhajobě, při níž se autorka vyjádří zejména k připomíncekám týkajících se právní problematiky.

Předběžné hodnocení: výborně

V Praze dne 9. května 2006

Doc. Dr. Senta Radvanová, CSc.
konzultant diplomové práce